

ECOLOGIE

RAPPORTAGE

aanvullend ecologisch onderzoek

diverse straten

Eerbeek

Rapport aanvullend ecologisch onderzoek diverse straten, Eerbeek

Opdrachtgever	Veluwonen Postbus 72 6960 AB Eerbeek
Rapportnummer	24561.002
Versienummer	D2
Status	Definitief
Datum	7 februari 2025
Opsteller ¹	De heer R.T. Valstar, MSc
Kwaliteitscontrole	De heer K. Schilderman, MSc

¹ Vrijgave

In onze rapportages wordt niet gewerkt met handtekeningen en/of parafen. Conform protocol en eisen uit het kwaliteitssysteem wordt het rapport aantoonbaar vrijgegeven.

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001. Daarnaast staat veilig werken bij Econsultancy voorop en zijn we gecertificeerd voor VCA*.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

Al onze rapportages worden opgesteld conform de 'Handreiking omgaan met AVG in bodemonderzoeken' opgesteld door de VKB (29 juni 2022). Hiermee voldoet de rapportage aan de eisen die de wet en NEN normen ons stellen en wordt tevens voldaan aan de AVG.

In het kader van de AVG dient, voorafgaand aan publicatie of bij uitlevering aan derden, bijlagen met kadastrale uittreksels en namen van opdrachtgevers, door de publicerende instantie, verwijderd dan wel zwart gelakt te worden.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Omgevingswet, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
2.3	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	5
5	ONDERZOEKSRISULTATEN	8
5.1	Huismus.....	8
5.2	Gierzwaluw.....	10
5.3	Vleermuizen	12
5.4	Samenvatting	14
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING.....	16
6.1	Huismus.....	16
6.2	Gierzwaluw.....	16
6.3	Vleermuizen	16
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	18

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Veluwonen opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de diverse straten in Eerbeek.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop- en nieuwbouw van 86 woningen in Eerbeek.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurwaarden die Econsultancy in december 2024 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 24561.001).

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (86 woningen) ligt aan diverse straten in Eerbeek. In figuur 2.1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Luchtfoto van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft 86 woningen gelegen aan diverse straten in de woonkern van Eerbeek. Alle woningen zijn rijtjeswoningen met een zadeldak, waarvan de meeste met dakpannen en paar woonblokken met bitumen dakbedekking.

Het betreft de woningen aan de volgende adressen: Rozenstraat 17 – 25 (oneven nummers), Zonnebloemstraat 1 – 5 (oneven nummers), Enkweg 13 – 19 (oneven nummers) en 26 – 30, 34 – 40 (even nummers), Jan Mankesstraat 7 – 29 (oneven nummers) en 46 – 48 (even nummers), Wethouder Sandersstraat 40 – 50, 64 – 72 (even nummers), Willem de Merodestraat 1 – 7 (oneven nummers) en 16 – 18, 26 – 28 (even nummers), Steenbeekstraat 1 – 49 (oneven nummers) en Poelkampstraat 57 – 73 (oneven nummers).

In de directe omgeving rondom de onderzoekslocatie liggen meer woonwijken die grotendeels bestaan uit rijtjeswoningen. Verder ten zuiden van de onderzoekslocatie bevindt zich een industrieterrein. Verder ten westen van de onderzoekslocatie liggen de bossen die behoren tot het natuurgebied de Veluwe. Ten noorden en oosten van Eerbeek ligt agrarisch buitengebied.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie heeft momenteel een woonbestemming. Op de huidige plek van de woningen komen na de werkzaamheden nieuwbouwwoningen terug. Het gebruik van de onderzoekslocatie zal dus niet veranderen ten opzichte van het huidige gebruik.

2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens om verouderde woningen te slopen en op dezelfde plaats nieuwe woningen te realiseren. De huidige woningen zijn slecht geïsoleerd en met de plannen komen er duurzame, energiezuinige woningen voor terug in de plaats. De tuinen die bij deze woningen zitten, zullen ook aangepakt worden. Hierbij zal al het aanwezige groen en de aanwezige schuurtjes worden verwijderd. De daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden wordt verdeeld over meerdere jaren.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Omgevingswet er op sommige punten meer informatie is benodigd:

Jaarrond beschermde broedvogels

Het grootste gedeelte van de woningen die behoren tot de planlocatie zijn in principe geschikt als nestlocatie voor de huismus en gierzwaluw (zie Tabel 3.1). Om vast te stellen of er broedgevallen van de huismus en/of gierzwaluw op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van deze soorten.

Vleermuizen

Alle woningen die behoren tot de planlocatie zijn in principe geschikt als verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen (zie Tabel 3.1). Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal nader onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en meervleermuis. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Tabel 3.1 Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen per adres.

straatnaam	huisnummer	huismus	gierzwaluw	vleermuis
Rozenstraat	17 – 25 (oneven nummers)	ja	ja	ja
Zonnebloemstraat	1 – 5 (oneven nummers)	ja	ja	ja
Enkweg	13 – 19 (oneven nummers) en 26 – 30 (even nummers)	ja	ja	ja
	34 – 40 (even nummers)	nee	nee	ja
Jan Mankesstraat	7 – 29 (oneven nummers) en 46 – 48 (even nummers)	ja	ja	ja
Wethouder Sandersstraat	40 – 50, 64 – 72 (even nummers)	ja	ja	ja
Willem de Merodestraat	1 – 7 (oneven nummers)	ja	ja	ja
	16 – 18, 26 – 28 (even nummers)	nee	nee	ja
Steenbeekstraat	1 – 39 (oneven nummers)	ja	ja	ja
	41 – 49 (oneven nummers)	nee	nee	ja
Poelkampstraat	57 – 73 (oneven nummers)	ja	ja	ja

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar de **huismus** zijn tussen 1 april en 15 mei drie veldbezoeken uitgevoerd, gedurende de ochtend en vroege avond. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar vaak vanaf de dakranden/goten/nokpannen waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de huismus (BIJ12, versie februari 2023).

Voor het onderzoek naar de **gierzwaluw** zijn tussen 1 juni en 15 juli gedurende de avondschemering drie veldbezoeken uitgevoerd met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. In de betreffende periode scheren groepen gierzwaluwen langs gevels van panden waarin zich nesten bevinden. De vrouwtjes die zich op het nest bevinden beantwoorden vervolgens het “gieren” van langs vliegende groepen soortgenoten. Bovendien zijn tijdens de avondschemering vaak invliegende vogels waar te nemen. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de gierzwaluw (BIJ12, versie juli 2023).

Voor het onderzoek naar **vleermuizen** zijn in de periode half mei tot half september in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakbeeraad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere verblijfsfunctie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken, is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere verblijfsfunctie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van 15 waarnemers per veldronde. Met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep is voldoende zekerheid verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x of Elekon M batlogger). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soorten) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batexplorer.

Tabel 4.1 bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel 4.1 Planning onderzoeksinspanning.

		2024						
		april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober
vleermuizen	tijdstip	-	3 x avond* 1 x ochtend*		-	2 x avond*		-
	datum		zie Tabel 4.3			zie Tabel 4.3		
	functie		zomer- kraamverblijf			paar/baltsverblijf		
huismus	tijdstip	2 x overdag	-					
	datum	zie Tabel 4.2						
	functie	nestlocaties						
gierzwaluw	tijdstip	-		3 x avond*		-		
	datum			zie Tabel 4.3				
	functie			nestlocaties				

* Het veldwerk wordt door 15 personen uitgevoerd.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen over het algemeen gunstig (zie Tabel 4.2 en tabel 4.3). Tijdens het veldbezoek van 11 september was de temperatuur lager dan 10 °C. Desondanks was er die avond nog voldoende vleermuisactiviteit, zodat de lage temperatuur niet van invloed is geweest op de onderzoeksresultaten. De windsnelheid lag tijdens alle bezoeken beneden de 3 Bft. en er was geen sprake van neerslag, anders dan een lichte motregen.

Tabel 4.2 Omstandigheden nadere onderzoeken huismus.

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
18-04-2024	09:00 - 11:15	6 °C	Geen neerslag, droog, licht bewolkt, Windkracht 2 Bft
30-04-2024	09:30 – 11:30	15 °C	Geen neerslag, helder, Windkracht 2 Bft

Tabel 4.3 Omstandigheden nadere onderzoeken gierzwaluw en vleermuizen.

Soort(groep)	Datum	Deelgebied *	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
vleermuizen	16-05-2024	A	02:20 - 06:00	15 °C	Geen neerslag, Windkracht 2 Bft
vleermuizen	30-05-2024	B	02:20 – 05:45	10 °C	Geen neerslag, Windkracht 1 Bft
gierzwaluw en vleermuizen	06-06-2024	A	20:20 - 00:20	14 °C	Geen neerslag, zonnig, Windkracht 2 Bft
gierzwaluw en vleermuizen	12-06-2024	B	20:30 - 00:30	12 °C	Geen neerslag, Windkracht 2 Bft
gierzwaluw en vleermuizen	20-06-2024	A	20:50 - 00:50	17 °C	Geen neerslag, zwaar bewolkt, Windkracht 2 Bft
gierzwaluw en vleermuizen	26-06-2024	B	20:50 - 00:50	29 °C	Geen neerslag, zonnig, Windkracht 1 Bft
gierzwaluw en vleermuizen	02-07-2024	A en B	20:30 - 00:30	15 °C	Geen neerslag, licht bewolkt, Windkracht 2 Bft
gierzwaluw en vleermuizen	10-07-2024	A en B	20:50 - 00:30	20 °C	Geen neerslag, licht bewolkt, Windkracht 2 Bft
vleermuizen	19-08-2024	A en B	20:40 - 00:20	17 °C	Geen neerslag, half bewolkt, Windkracht 2 Bft
vleermuizen	11-09-2024	A	19:50 - 23:00	8 °C	Motregen, licht bewolkt, Windkracht 2 Bft
vleermuizen	12-09-2024	B	19:50 - 23:00	11 °C	Geen neerslag, Windkracht 1 Bft

* deelgebied A betreft de noordelijke helft van de onderzoekslocatie en deelgebied B betreft de zuidelijke helft van de onderzoekslocatie

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Tijdens het veldbezoek zijn aan verschillende woningen, die behoren tot de planlocatie, tijdelijke nestkasten voor huismussen en gierzwaluwen en tijdelijke vleermuiskasten aangetroffen. Deze voorzieningen zijn onderdeel van de tijdelijke mitigatie van nestlocaties van huismussen, gierzwaluwen en verblijfplaatsen van vleermuizen voor een renovatieproject van andere woningen in Eerbeek. In de ontheffing (zaaknummer: 2022-008478) die is verleend voor dit project, staat vermeldt dat deze tijdelijke voorzieningen weggehaald zullen worden voordat de sloop van de woningen voor dit project plaats zal vinden. Deze kasten zijn daarom verder niet meegenomen in de resultaten van het onderzoek naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen.

5.1 Huismus

Tijdens de veldbezoeken voor het onderzoek naar de huismus is veel huismus activiteit waargenomen in de woonwijk. Er is nestindicerend gedrag waargenomen zoals huismussen die met nestmateriaal en voedsel onder de eerste rij dakpannen verdwenen en veel baltsende mannetjes bij de dakranden en dakgoten (zie figuur 5.1). In totaal zijn er in de woningen die behoren tot de planlocatie 35 nestlocaties van huismussen aangetroffen (zie figuur 5.3 en figuur 5.4). Daarnaast zijn er in de directe omgeving van de planlocatie nog 42 nestlocaties van huismussen aangetroffen. De huismussen die zijn aangetroffen op de planlocatie zijn onderdeel van een grote populatie van huismussen in deze woonwijk van Eerbeek.

Naast de nestlocaties is er ook gelet op overige belangrijke functies voor huismussen op de onderzoekslocatie. Op vijf verschillende plekken op de onderzoekslocatie zijn struiken of bomen aanwezig die worden gebruikt door huismussen als sociale ontmoetingsplaats. Een dergelijk 'kwetterbosje' heeft een belangrijke functie voor de aanwezige populatie van huismussen (zie figuur 5.2).

Figuur 5.1 Huismussen op de dakgoot.

Figuur 5.2 Kwetterbosje met huismussen.

Figuur 5.3 Verspreiding van de huismus op basis van inventarisatie in het seizoen 2024 (noordelijk deel van de onderzoekslocatie).

Figuur 5.4 Verspreiding van de huismus op basis van inventarisatie in het seizoen 2024 (zuidelijk deel van de onderzoekslocatie).

5.2 Gierzwaluw

Tijdens de veldbezoeken voor het onderzoek naar de gierzwaluw is veel activiteit van gierzwaluwen waargenomen in de woonwijk. Grote groepen gierzwaluwen werden waargenomen die hoog boven de wijk vlogen en vervolgens ook gierend laag door de straten heen vlogen. Bij de woningen die onderdeel zijn van de planlocatie zijn gierzwaluwen waargenomen die invlogen onder de dakgoot, bij overhangende kantpannen, bij betimmering van de schoorstenen en bij ruimtes achteruitstekende bakstenen (zie figuur 5.5 en figuur 5.6). In totaal zijn er in de woningen die behoren tot de planlocatie 29 nestlocaties van gierzwaluwen aangetroffen (zie figuur 5.7 en figuur 5.8). Daarnaast zijn er in de directe omgeving van de planlocatie nog 15 nestlocaties van gierzwaluwen aangetroffen. De gierzwaluwen die zijn aangetroffen op de planlocatie zijn onderdeel van een grote populatie van gierzwaluwen in deze woonwijk van Eerbeek.

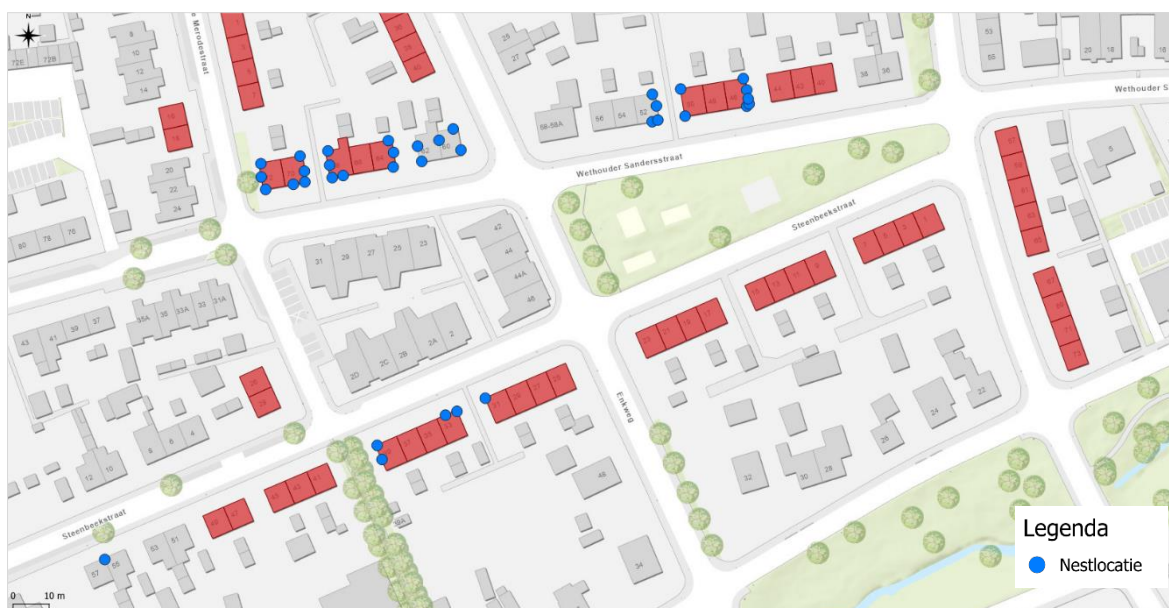
Figuur 5.5 Nestlocatie van gierzwaluw bij ruimte onder dakgoot.

Figuur 5.6 Nestlocatie van gierzwaluw bij ruimte onder overhangende kantpannen.

Figuur 5.7 Verspreiding van de gierzwaluw op basis van inventarisatie in het seizoen 2024 (noordelijk deel van de onderzoekslocatie).

Figuur 5.8 Verspreiding van de gierzwaluw op basis van inventarisatie in het seizoen 2024 (zuidelijk deel van de onderzoekslocatie).

5.3 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken van het voorjaarsonderzoek (2024) zijn op bij de woningen die behoren tot de planlocatie in- en uitvliegende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen. Er zijn gewone dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen die in- of uitvlogen bij een overhangende kantpan bij de kopgevel, bij de betimmering van schoorstenen en onder de dakgoot bij de voorgevel (zie figuur 5.9 t/m figuur 5.11). In totaal zijn er 11 zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en negen zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger in de bebouwing op de planlocatie aangetroffen (zie figuur 5.12 en figuur 5.13). Eén van de 11 zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is aangetroffen in een schuurtje met dakpannen in de tuin van een van de woningen (zie figuur 5.13). Daarnaast zijn er in de directe omgeving van de planlocatie nog zeven zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, drie zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger en één kraamverblijfplaats van de laatvlieger (van 16 individuen) waargenomen. Tijdens de veldbezoeken van het voorjaarsonderzoek waren ook opvallend veel foeragerende laatvliegers waargenomen in de wijk.

Tijdens de veldbezoeken van het najaarsonderzoek (2024) zijn meerdere baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen op de onderzoekslocatie. Van deze baltsende vleermuizen toonde verschillende individuen binding met de woningen die behoren tot de planlocatie. In totaal zijn er bij vier kopgevels paarverblijfplaatsen aangetroffen (zie figuur 5.12 en figuur 5.13). Op deze locaties zijn ook tijdens het voorjaarsonderzoek in- of uitvliegers waargenomen waardoor geconcludeerd is dat deze verblijfplaatsen zowel als paar- en zomerverblijfplaats worden gebruikt door een gewone dwergvleermuis. Daarnaast zijn er in de directe omgeving van de planlocatie nog drie paar-/zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis waargenomen.

In totaal zijn er 24 verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen op de planlocatie. Waarvan 11 zomerverblijfplaatsen en vier paar-/zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en negen zomerverblijfplaatsen van laatvliegers.

Figuur 5.9 Verblijfplaats van vleermuis bij overhangende kantpannen en loodslabben.

Figuur 5.10 Verblijfplaats van vleermuis bij overhangende kantpannen.

Figuur 5.11 Verblijfplaats van vleermuis bij betimmering van schoorsteen.

Figuur 5.12 Verspreiding van vleermuissoorten op basis van inventarisatie in het seizoen 2024 (noordelijk deel van de onderzoekslocatie).

Figuur 5.13 Verspreiding van vleermuissoorten op basis van inventarisatie in het seizoen 2024 (zuidelijk deel van de onderzoekslocatie).

5.4 Samenvatting

In figuur 5.14 en figuur 5.15 zijn de resultaten van het onderzoek samengevat weergegeven. In totaal zijn er in de bebouwing die tot de planlocatie behoort 35 nestlocaties van huismussen, 29 nestlocaties van gierzwaluwen, 11 zomerverblijfplaatsen en vier paar-/zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en negen zomerverblijfplaatsen van laatvliegers aangetroffen. Naast de nestlocaties van huismussen zijn er ook andere belangrijke functies aangetroffen op de onderzoekslocatie die essentieel zijn voor de instandhouding van de lokale populatie van deze soort. Zo zijn er een vijftal 'kwetterbosjes' van de huismus aangetroffen op de onderzoekslocatie.

Figuur 5.14 Verspreiding resultaten veldonderzoek in het seizoen 2024 (noordelijk deel van de onderzoekslocatie).

Figuur 5.15 Verspreiding resultaten veldonderzoek in het seizoen 2024 (zuidelijk deel van de onderzoekslocatie).

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Huismus

De huismus valt onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn ondergebracht in paragraaf 11.2.2 (Bal). Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen.

Als gevolg van de sloop van de bebouwing is overtreding van artikel 11.37, lid 1 (Bal) van de Omgevingswet ten aanzien van de huismus niet te voorkomen. Er zijn maatregelen benodigd om de functionaliteit voor de huismus te allen tijde te behouden. Er dienen maatregelen genomen te worden zoals het aanbrengen van tijdelijke voorzieningen, het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode en het treffen van permanente voorzieningen in de nieuwbouw. De maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch activiteitenplan en ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag via het aanvragen van een omgevingsvergunning.

6.2 Gierzwaluw

De gierzwaluw valt onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn ondergebracht in paragraaf 11.2.2 (Bal). De nesten van gierzwaluwen zijn jaarrond beschermd. De schadelijke handelingen die kunnen leiden tot een vergunningsplichtig geval, betreffen het opzettelijk doden of vangen van vogels, het opzettelijk verstoren van de vogels en beschadigen of vernielen van nest, eieren en rustplaatsen.

Als gevolg van de sloop van de bebouwing is overtreding van artikel 11.37, lid 1 (Bal) ten aanzien van de gierzwaluw niet te voorkomen. Er zijn maatregelen benodigd om de functionaliteit voor de gierzwaluw te allen tijde te behouden. Er dienen maatregelen genomen te worden zoals het aanbrengen van tijdelijke voorzieningen, het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode en het treffen van permanente voorzieningen in de bebouwing/de nieuwbouw. De maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch activiteitenplan en ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag via het aanvragen van een omgevingsvergunning.

6.3 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Omgevingswet ondergebracht in paragraaf 11.2.3 (Bal). De schadelijke handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Bij de sloop van de bebouwing is het niet te voorkomen dat wegnemen, vernielen of beschadigen optreedt, waardoor artikel 11.46, lid 1 (Bal) wordt overtreden. Door het treffen van maatregelen kan de functionaliteit voor de soort behouden blijven. Hiermee wordt overtreding van de Omgevingswet echter niet voorkomen en is een omgevingsvergunning noodzakelijk.

Artikel 11.46, lid 1 (Bal) betreft het opzettelijk verstoren van dieren. Bij het weggagen van een vleermuis, als gevolg van de sloop is sprake van voorwaardelijke opzet en is het artikel van kracht. Er zullen handelingen verricht moeten worden die specifiek bedoeld zijn om dieren te verstoren. Hiervoor is een omgevingsvergunning benodigd.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Veluwonen een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de diverse straten in Eerbeek.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de sloop en nieuwbouw van 86 woningen in Eerbeek.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om verouderde woningen te slopen en op dezelfde plaats nieuwe woningen te realiseren. De huidige woningen zijn slecht geïsoleerd en met de plannen komen er duurzame, energiezuinige woningen voor terug in de plaats. De tuinen die bij deze woningen zitten, zullen ook aangepakt worden. Hierbij zal al het aanwezige groen en de aanwezige schuurtjes worden verwijderd. De daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden wordt verdeeld over meerdere jaren.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

In totaal zijn er in de bebouwing die tot de planlocatie behoort 35 nestlocaties van huismussen, 29 nestlocaties van gierzwaluwen, 11 zomerverblijfplaatsen en vier paar-/zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en negen zomerverblijfplaatsen van laatvliegers aangetroffen. Naast de nestlocaties van huismussen zijn er ook andere belangrijke functies aangetroffen op de onderzoekslocatie die essentieel zijn voor de instandhouding van de lokale populatie van deze soort. Zo zijn er een vijftal 'kwetterbosjes' van de huismus aangetroffen op de onderzoekslocatie.

Conclusie

De geplande werkzaamheden aan de 86 woningen en het aanwezige groen en de bebouwing in de tuinen zal een negatief effect hebben op beschermde functies van de volgende soorten: huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Hiervoor zullen er mitigerende maatregelen getroffen moeten worden om de staat van instandhouding van deze soorten te kunnen waarborgen. De maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch activiteitenplan en ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag via het aanvragen van een omgevingsvergunning.

De resultaten en conclusies die in dit rapport staan zijn op basis van een ingreep zoals die is doorgegeven tijdens de offerte fase van dit project. Wijzigingen op het planvoornemen hebben mogelijk invloed op de uitkomst van het onderzoek.

Geraadpleegde bronnen

BIJ12 (2023a). Kennisdocument huismus. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/02/Kennisdocument-Huisumus-versie-2.1-februari-2023.pdf>

BIJ12 (2023b). Kennisdocument gierzwaluw. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/07/Kennisdocument-Gierzwaluw-2.0-juli-2023.pdf>

BIJ12 (2024). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/04/Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-versie-2.0.pdf>

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een vergunningssaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart 1 september.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foeragegebied

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamkolonie

De kraamkolonie bestaat uit alle vruchtbare vrouwtjes binnen een kolonie vleermuizen een kraamkolonie bestaat uit meerdere kraamgroepen.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Omgevingsvergunning

Het onderdeel soortbescherming onder de Omgevingswet heeft als om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Omgevingswet een aantal schadelijke handelingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een omgevingsvergunning benodigd zijn. Een omgevingsvergunning is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Omgevingswet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Omgevingswet significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast. Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Omgevingswet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.